

CALEA MĂNTUIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

EDITORIAL

Nouă ani de slujire jertfelnică și binecuvântată: Preafericitul Părinte Patriarh DANIEL

Țimpul se scurge repede în viața fiecărui om, de aceea, el trebuie valorificat la maximum, pentru a-l face cât mai roditor în viața personală, nu numai pentru lumea aceasta, ci și pentru veșnicie. Dacă cel care se află lucrător în timp este o personalitate de excepție, care este aleasă de Dumnezeu și pusă în fruntea Bisericii Sale, atunci valoarea timpului primește și o altă semnificație. În acest context trebuie privită lucrarea arhipăstorală pe care a desfășurat-o timp de nouă ani de zile, Întâistătorul Bisericii Ortodoxe Române, Preafericitul Părinte Daniel (2007-2016).

Această perioadă de timp nu a fost foarte îndelungată, dacă o privim după numărul anilor, dar, ea a fost o perioadă plină de prefaceri, de reflecție asupra unei noi viziuni și conturarea unei noi perspective pentru lucrarea și misiunea Bisericii Ortodoxe Române, în mijlocul societății românești. De aceea, această perioadă de timp a fost nu doar una a reflecției și a cugetării, deși a fost și aceasta, ci, în egală măsură, una a unor bogate împliniri. Sunt personalități care într-un număr redus de ani au avut atâtea împliniri, câte nu au reușit să realizeze alții, într-un secol. Cred că acest lucru îl putem spune despre activitatea dinamică, plină, de larg orizont, pe care a desfășurat-o în ultimii ani, în fruntea Ortodoxiei românești, Părintele Patriarh Daniel.

Preafericirea Sa s-a străduit să aducă o nouă viziune în ansamblul vieții noastre bisericesti. Nu s-a mulțumit doar cu aspectul administrativ, căruia i-a adus importante corecturi, deși și acesta este foarte important pentru viața noastră bisericască, imprimând un suflu nou, responsabil și dinamic acestuia. Părintele Patriarh Daniel a îmbrățișat cu mintea și cu brațele sale întreaga viață a Bisericii noastre.

1. Acești nouă ani, îi putem interpreta, ca un întreit trei, trei ori trei, care reprezintă accentuarea specială a cifrei trei, după modul de existență trinitar al Dumnezeului Celui viu,

Dumnezeu iubirii, existent din veci în trei ipostaze sau persoane, care exprimă prin existența Lor, comuniunea desăvârșită de iubire a Dumnezeirii: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. Preafericirea sa fiind un teolog profund și nuanțat a înțeles că lucrarea Preasfintei Treimi se află la temelia creației însăși, precum și la temelia vieții bisericesti. Căci, așa cum spunea Origen: „Biserica este plină de Treime” și totul în credința mărturisitoare a Bisericii, în viața și în lucrarea ei în lume poartă pecetea Sfintei Treimi.

Întreaga credință a Bisericii, slujbele ei, având în centru Sfânta Liturghie, viața administrativă însăși, nu pot fi înțelese până la capăt, fără a recurge la semnificațiile teologice și duhovnicești ale Preasfintei Treimi. Acesta cred că este punctul de plecare și de sosire în gândirea și lucrarea Preafericirii Sale – Sfânta Treime – chintesență de gândire, lucrare și mărturisire a Bisericii.

2. Efortul de a face Biserica cât mai prezentă în societate l-a determinat pe Preafericirea Sa să înființeze și să sprijine cu mari eforturi activitatea mediatică, înțeleasă ca un auxiliar indispensabil pentru misiunea Bisericii Ortodoxe în lumea de astăzi.

Continuare în pagina 2

Pr. Ioan TULCAN

PREDICA

Lăsând totul, l-au urmat lui Iisus

Duminica a 18-a după Rusalii

„În vremea aceea, Iisus ședea lângă lacul Ghenizaret, și a văzut două corăbii oprite lângă țărm, iar pescarii, coborând din ele, spălau mrejele. Și urcându-Se într-una din corăbii care era a lui Simon, l-a rugat s-o depărteze puțin de la uscat. Și șezând în corabie, învăța, din ea, mulțimile. Iar când a încetat de a vorbi, i-a zis lui Simon: Mână la adânc, și lăsați în jos mrejele voastre, ca să pescuiți. Și, răspunzând, Simon a zis: Învățătorule, toată noaptea ne-am trudit și nimic nu am prins, dar, după cuvântul Tău, voi arunca mrejele. Și făcând ei aceasta, au prins mulțime mare de pește, că li se rupeau mrejele. Și au făcut semn celor care erau în cealaltă corabie, să vină să le ajute. Și au venit și au umplut amândouă corăbiile, încât erau gata să se afunde, iar Simon Petru, văzând aceasta, a căzut la genunchii lui Iisus, zicând: Ieși de la mine, Doamne, că sunt om păcătos. Căci șaptea îl cuprinsese pe el și pe toți cei ce erau cu el, pentru pescuitul peștilor pe care îi prinseseră. Tot așa și pe Iacov și pe Ioan, fiii lui Zevedeu, care erau împreună cu Simon. Și a zis Iisus către Simon: Nu te teme; de acum înainte vei fi pescar de oameni. Și trăgând corăbiile la țărm, au lăsat totul și au mers după El”. (Luca 5,1-11)

Prin evanghelia duminicii trecute Mântuitorul Hristos ne-a chemat să-i urmăm Lui, pentru a dobândi Împărăția cerurilor. Învățătura pericopei evanghelice din această duminică, ne arată cum să împlinim hotărârea noastră de a urma lui Hristos, pilduitoare fiind ascultarea Sfântului Apostol Petru. Mântuitorul Hristos, prin harul, învățătura și minunile Sale, aduna în jurul Său tot mai mulți oameni care-L urmau peste tot. Venind pe malul lacului Ghenizaret, mulțimile l-au urmat. Pentru a se face auzit de mulțime, s-a folosit de corabia lui Simon Petru, care acum era pescar. A făcut din corabie, amvon din care a împărtășit mulțimilor învățătura Sa. Apoi le-a arătat și chipul practic al învățării dar mai ales a trăirii Evangheliei Sale. Se spune că pentru a înțelege cuvintele cele folositoare trebuie mai întâi să le împlinim altfel nu putem înțelege puterea lor. Mântuitorul Hristos i-a zis lui Simon Petru să îndepărteze corabia în larg și să arunce mrejele. Chiar dacă nu era timpul potrivit pentru pescuit, Petru se face pildă de ascultare pentru cei de față și pentru noi toți cei ce ascultăm aceasta acum. Numele „Simon”, înseamnă „Ascultare”. Pescar cu experiență, Petru știa că

ziua nu se prinde pește și deși era ostent după o noapte de trudă zadarnică, a zis: „Învățătorule, toată noaptea ne-am trudit și nimic n-am prins, dar, după cuvântul Tău, voi arunca mrejele” (Luca 5,5). Aici vedem adevăratul înțeles al lepădării de sine. Petru, lepădându-se de sine, de știința și experiența sa, urmează cuvântul Mântuitorului și aruncând mrejele a prins mulțime mare de pești. Ascultarea omului aduce binecuvântarea Domnului și prin aceasta omul dobândește spor în tot ceea ce face. Ceea ce s-a petrecut atunci acolo se poate petrece acum în viața tuturor celor ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu și îl împlinesc. Domnul a zis: „De Mă veți asculta, bunătațile pământului veți mânca. Iar de nu Mă veți asculta, atunci sabia vă va mânca” (Isaia 1,19-20). Nevoia fără ascultare mai degrabă sau mai târziu va duce la cădere. Astfel în Pateric găsim un astfel de exemplu în care aspra nevoia a dus la îngâmfare, neascultare și cădere. Astfel era un oarecare Heron din Alexandria, om chipeș, tânăr, ager la minte, cu viață curată, nespuse slab din pricina nevoițelor sale încât mulți dintre cunoscuții lui spuneau că

Continuare în pagina 2

Pr. Ioan LAZĂR

Din sumar

- ▶ Sfântul Ierarh Antim, ivireanul cu suflet de român (27 septembrie)
pagina 3, Pr. Mihai Săsăujan
- ▶ Știri
pagina 4

ȘTIRI

Slujire arhierescă la biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Lipova

În Duminica după Înălțarea Sfintei Cruci, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului a poposit în mijlocul credincioșilor din parohia cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” din Lipova. Cu acest prilej, Ierarhul arădean a săvârșit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. Din sobor a făcut parte și protos. Teodor Vid, consilier administrativ-bisericesc în cadrul Arhiepiscopiei Aradului.

Cuvântul de învățătură al Chiriarhului a fost pus sub titlul „Calea crucii” (cf. citirilor scripturistice ale duminicii: Gal. 2; Marcu 8 și 9), prin drumul crucii însemnând îndepărtarea ispitelor lumii și urmarea virtuților din dragoste de Dumnezeu și de aproapele, ținând măsura dreaptă în raport cu iubirea de sine. Îndemnul de a urma mai mult decât faptele legii pe cele ale credinței, singurele care îndreptătesc prin mărturisirea pildei pe care Mântuitorul însuși o dă credincioșilor.

La momentul potrivit din Sfânta Liturghie mulți credincioși și copii s-au împărtășit cu Sfintele Taine.

În după-amiaza zilei, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a participat la întrunirea Cercului pastoral-misionar, coordonat de părintele Ilie Nădăban, în Parohia Sederhat. Aici Chiriarhul a vorbit celor prezenți despre importanța istorică și simbolică a Tainei Sfântului Maslu.

Istoricul bisericii ortodoxe din orașul Lipova

Biserica Ortodoxă Română cu Hramul „Adormirea Maicii Domnului” din Parohia Lipova a fost zidită în sec. XIV. Unii susțin că a fost zidită între anii 1330 – 1352. S-au mai adus modificări în sec. XVI – XVII și 1930 prin Arhitectul Ioan Anton Popescu din Cluj, iar lucrarea a fost executată de antreprenorul Fillinger din Lipova.

Biserica este zidită din piatră în stil Barok-Wienez, iar turnul în stil Barok-Rococo sub formă de cădelniță.

Pictura din sec. XIV – autor necunoscut.

Pictura din sec. XVII – pictorul Nedelcu (1732) în frescă-pur-bizantină.

Iconostasul – opera pictorului Ștefan Tenetchi.

Sculptura Iconostasului și a mobilierului de sculptorul bănățean N. Bosioc (1930). Matricele botezaților, cununăților și decedaților se păstrează din anul 1800.

Comemorarea eroilor căzuți în luptele din 1944 de la Păuliș

Sâmbătă, 17 septembrie 2016, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a participat la ceremoniile tradiționale dedicate comemorării eroilor martiri ce și-au pierdut viața în bătălia purtată în zona comunei Păuliș, în septembrie 1944, adică acum 72

de ani. Primul eveniment a avut loc în curtea Unității Militare Radna, unde un sobor de preoți, avându-l în frunte pe părintele Ioan Jidoi, protopopul Lipovei, a oficiat o slujbă de pomenire a eroilor din Detașamentul Păuliș și a evocat martiriul elevilor Școlii de Subofițeri Radna. Aceștia au fost pomeniți ulterior în cadrul unei slujbe desfășurate la mormintele lor din Cimitirul Eroilor Lipova. S-au depus apoi coroane de flori din partea reprezentanților instituțiilor de stat centrale și locale. Următoarea oprire, în acest periplu comemorativ, a fost în cimitirul eroilor de la Radna, unde după slujba de parastas s-au depus jerbe de flori.

Apoi următoarea oprire a fost în Biserica de la Păuliș, unde un sobor de preoți, avându-l în mijlocul lor pe Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, au oficiat Sfânta Liturghie. În cuvântul de învățătură Înaltpreasfinția Sa a vorbit despre cultul eroilor, punând în lumină jertfa acestora pentru tot ceea ce este spre bine și desăvârșire. După Sfânta Liturghie, s-a oficiat slujba de parastas pentru eroii căzuți la datorie în 1944.

A urmat ceremonialul de la monumentul aflat pe DN 7, desfășurat în prezența unei asistențe numeroase, formată din oficialități, veterani, rezerviști, militari, elevi, alte persoane interesate. Dintre oficialități, au vorbit despre semnificația istorică a luptei de la Păuliș din septembrie 1944, prefectul Cosmin Pribac, președintele CJ Arad, Iustin Cionca, generalul de brigadă în retragere, Constantin Mărăcine, președintele Asociației Veteranilor de Război Timiș, în numele generalului în retragere Marin Dragnea, președintele Asociației Naționale a Veteranilor de Război, comandantul Diviziei 4 de Infanterie Cluj, general maior dr. Ioan Manci și primarul comunei Păuliș, Ioan Turcin.

Cetățeni de onoare

Conform unor Hotărâri ale Consiliului Local din comuna Păuliș, a fost acordat titlul de Cetățean de Onoare al comunei Păuliș pentru șase veterani supraviețuitori ai bătăliei din septembrie 1944: mr.(rtr.) Mihai Popescu, plt.(rtr.) Victor Oltei, lt.(rtr.) Bebe Osman, lt.(rtr.) Cicerone Trîncu, cpt.(rtr.) Dumitru Farcaș, cpt.(rtr.) Ioan Tobescu. Primarul comunei Păuliș a înmănat titlurile veteranilor prezenți la eveniment. La finalul ceremoniei, mr.(rtr.) Mihai Popescu a rostit un mesaj adresat audienței despre semnificația comemorării camarazilor săi alături de care a luptat pentru apărarea Defileului Mureșului, în septembrie 1944.

Cea de-a 72-a comemorare a Detașamentului Păuliș s-a încheiat cu depunerea coroanelor de flori la Monumentul Eroilor și defilarea detașamentului de onoare compus din militarii Batalionului 191 Infanterie „Colonel Radu Golescu” din Arad.

Cerc misionar-pastoral în Parohia Bârzava

Din încredințarea IPS Timotei, Arhiepiscopul Aradului, Cercul Misionar Nr. 2 Radna, sub coordonarea Pr. Murgu Marius s-a întrunit, duminică, 18.09.2016, în Parohia Bârzava. Cu acest prilej, în biserica cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” preoții prezenți au oficiat Sfânta Taină a Maslului.

După oficierea Sfântului Maslu, fiind 2016 an omagial al educației religioase a tineretului creștin ortodox și anul comemorativ al Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul și al tipografilor bisericești, părintele Ilica Cornel de la parohia Belotinț a susținut tema: „Sfântul Antim Ivireanul – mare tipăritor de cărți de învățătură adresate poporului dreptcredincios” și „Episcopul Grigorie Comșa al Aradului”.

După terminarea slujbei a avut loc o agapă frățească cu preoți și credincioși la Căminul Cultural din localitate.

Sfânta Scriptură pe înțelesul copiilor în parohia Aradul Nou

În contextul Anului omagial al educației religioase a tineretului creștin ortodox și al Anului comemorativ al Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul și al tipografilor bisericești în Patriarhia Română, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Timotei Arhiepiscopul Aradului, în Parohia Ortodoxă Aradul Nou s-a desfășurat concursul biblic „Sfânta Scriptură pe înțelesul copiilor”.

La acesta au participat copii care frecventează orele de cateheză duminicală desfășurate în biserică. „Ca să ajutăm sufletele copiilor să crească frumos și în cele din urmă să își găsească mântuirea, trebuie să avem grijă de ele încă din copilărie. Mântuitorul spunea «Lăsați copiii să vină la mine și nu-i opriți, că a unora ca aceștia este împărăția cerurilor». Îmi doresc pentru aceasta să îi pot apropia pe copiii de Sfânta Scriptură. Copiii trebuie să știe ce este Sfânta Scriptură, de ce se numește Biblie, care este diferența între cea ortodoxă și celălalte și care sunt cărțile din care se compun Vechiul Testament și Noul Testament, pentru a se putea orienta mai ușor în căutarea versetelor.” – a menționat părintele Gabriel Mariș, consilier social al Arhiepiscopiei Aradului și coordonatorul grupului de cateheză.

În Duminica de după Înălțarea Sfintei Cruci, la terminarea Sfintei Liturghii, cei 15 copii care au fost desemnați câștigători la finalul concursului, au primit în dar câte o Biblie, cu sprijinul unor bune enoriașe a parohiei.

Știrile au fost preluate de pe site-ul episcopiaaradului.ro

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CONSTANTIN RUS
Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Diac. CAIUS CUȚARU,
Pr. CRISTINEL IOJA
Administrație: Pr. FILIP ALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
Tel/Fax: 0257-285.855, calea_mantuirii@yahoo.com
Tipărit la Poudique srl Arad.
ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
Costul unui abonament este de 50 lei anual.